

NEZAVISNI STRUKOVNI SINDIKAT RADNIKA ZAPOSLENIH U ZDRAVSTVU U FBiH

Sarajevo:27.04.2015

Saopštenje za javnost Press Konferencija 27.04.2015 god.

Nezavisni strukovni sindikat radnika zaposlenih u zdravstvu u FBiH je dobrovoljna društvena organizacija radnika zaposlenih u zdravstvu FBiH osnovana sa ciljem zaštite prava radnika zaposlenih u zdravstvu a koja proističu iz rada i po osnovu rada u zdravstvenim institucijama FBiH. Članice smo SSS BiH i sa ponosom ističemo da smo jedini Sindikat organizovan na području svih 10 Kantona FBiH.

U skladu sa Ustavom i zakonskim propisima u FBiH sistem zdravstvene zaštite i zdravstvenog osiguranja FBiH je koncipiran na principu podijeljene nadležnosti između Kantonalne i Federalne vlasti. U nadležnosti Federalne vlasti je da uređuje politiku i donosi zakone, a Kantonalnih vlasti da provodu te zakone i usklađuju zdravstvenu politiku Kantona sa politikom na nivou FBiH.

Posljedice rata su ostavile duboke i katastrofalne posljedice u svim segmentima društva, ali je nevjerovatna činjenica da ovoliko godina poslije rata stanje koje imamo direktno vežemo za ratna dešavanja. To je sa jedne strane rezultat i proizvod je činjenica a sa druge strane postoje događanja koja nikada nisu tretirana na ispravan način ili su tretirana na način koji je omogućio destruktivnim činiocima ukupnog ambijenta u kojem živimo da čine ovo što jesmo i dovedu nas u situaciju u kojoj smo.

U zdravstvenom sektoru FBiH zaposleno je 30 929 radnika i to u Javnim zdravstvenim ustanovama 26 955 zaposlenika, u privatnom sektoru 3 191 zaposlenik a u Zavodima zdravstvenog osiguranja 783 zaposlenika.

Od ukupnog broja zaposlenika medicinskog kadra je 22 206 ili 73,66% a nezdravstvenih radnika je 7 940 ili 26,39%.

Ovaj broj zaposlenih obezbjeđuje zdravstvenu zaštitu za 2 021 036 osigurana lica od čega je 1 248 091 osiguranika, a 792 945 osiguranih lica.

Najveći dio prihoda za zdravstveno osiguranje se obezbjeđi od doprinosa za zdravstveno osiguranje zaposlenih kod poslodavca. U ukupnom prihodu za zdravstveno osiguranje zaposlenici učestvuju sa 95% udjela a čine samo 38,2% osiguranika, ili drugim riječima rečeno sve ostale kategorije osiguranika (penzioneri, nezaposleni, poljoprivrednici, socijalno ugrožene kategorije građana, te lica koja samostalno uplaćuju doprinos) učestvuju u ukupnim prihodima zdravstvenog osiguranja u visini 5% a čine 52,8% osiguranih.

Od ostvarenih prihoda iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u kantonalnim zavodima ostvareno je 1.061 505 43 KM a u federalnom zavodu 115 616 491 KM. Ostala sredstva su prikupljena u privatnom sektoru.

Prema informacijama kojim raspolaže naš Sindikat jedan zaposlenik finansira 4,8 nezaposlenih ali i osiguranih što praktično znači da je Bizmarkow sistem zdravstvene zaštite, baziran na principu solidarnosti, praktično neodrživ, odnosno on je moguć samo ukoliko je taj odnos 1 na prema 3.

Shvatajući ozbiljnost situacije u kojoj se nalazi javni zdravstveni sektor, iskreno zabrinuti za zdravstvenu zaštitu građana FBiH, sa jedne strane, te izrazito teškog materijalnog položaja radnika zaposlenih u zdravstvu FBiH, sa druge strane, Nezavisni sindikat radnika zdravstva FBiH je više puta predložio Vladi FBiH niz mjera kojima bi se našla dodatna sredstva za pokriće ukupnih troškova zdravstvene zaštite, a koja dodatno ne bi opteretila ionako skroman budžet građana.

Problemi finansiranja zdravstvene zaštite su evidentni te smo bili slobodni predložiti Vladi FBiH odnosno resornom ministarstvu te Ekonomsko-socijalnom Vijeću određene mjere koje bi mogle pridonijeti gubitku zdravstvenog sistema:

- ujednačavanje stope zdravstvenog osiguranja za sve kategorije osiguranika*
- izjednačiti prava pacijenata na čitavoj teritoriji FBiH*
- uvesti centralizirano prikupljanje doprinosa za teritoriju FBiH*
- uvesti centralizovano raspisivanje tendera za nabavku opreme*
- smanjenje sive ekonomije*
- omogućavanje pacijentima da biraju gdje i kod kojeg ljekara žele da obave preglede*
- poboljšanju organizacije farmaceutskeg sektora*
- insistirati na povratu sredstava iz PDV-a koja treba usmjeriti na proizvodne i razvojne programe*
- insistirati na izdvajanju dijelova državnih prihoda od prodaje alkohola i cigareta za zdravstvo*
- insistirati na transformaciji zdravstva u smislu jačanja socijalnog i materijalnog statusa radnika zaposlenog u zdravstvu u FBiH*

Do danas nismo od Vlade dobili nijedan konkretan odgovor.

Da je situacija u zdravstvu izuzetno teška i složena potkrijepit ćemo sa nekoliko činjenica:

- Nivo prava i dostupnosti zdravstvene zaštite nije isti na teritoriji FBiH. Sredstva koja se troše po osiguraniku FBiH iznose u prosjeku 513KM ali je visina tih sredstava različita od kantona do kantona i kreću se od 384KM u SBK do 782KM u Kantonu Sarajevo.*
- Zdravstvene ustanove iz godine u godinu iskazuju gubitke u poslovanju*
- Dugovanja javnog sektora prema zdravstvenim ustanovama iznose oko 9% ukupnih prihoda zdravstvene zaštite*
- Iskazane gubitke u poslovanju zdravstvene ustanove uglavnom pokrivaju na teret vlastitog kapitala*
- Iz obaveznog zdravstvenog osiguranja se ne obezbjeđuju dovoljno sredstava za finansiranje tehničkih izdataka*
- Najveći broj zdravstvenih ustanova nije obezbjedio dovoljno sredstava za poštovanje odredbi Granskog kolektivnog ugovora*

Nezavisni strukovni sindikat radnika zaposlenih u zdravstvu u FBiH je 2007 godine nakon 132 dana najorganizovanijeg štrajka na ovim prostorima potpisao Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva na teritoriji FBiH. Analizom provedbi Granskog kolektivnog ugovora uočeno je da se on šaroliko provodi od kantona do kantona, od poslodavca do poslodavca, ali zajednički imenitelj za sve kantone je neusaglašavanje najniže neto satnice u oblasti zdravstva sa realnim porastom troškova života. Članom 31. Kolektivnog ugovora je određeno da najniža neto satnica iznosi 2,00KM a članom 32. je utvrđeno da se ona usklađuje sa porastom troškova života što do danas nikad nije urađeno tako da radnici zaposleni u zdravstvu imaju najnižu neto satnicu u FBiH. Imamo situaciju da u Domu zdravlja Vareš, prvog grada u BiH gdje je jos davne 1894 godine obilježen 1 maj, najniža satnica zaposlenog iznosi 1,75KM.

U najvećem broju zdravstvenih ustanova najniža plata sa odgovarajućim koeficijentom 1,0 tj. posao radnice u zdravstvenim ustanovama iznosi 330KM, osnovna plata medicinske

sestre je 693KM a osnovna plata doktora medicine, stomatologije ili farmaceute je 1155KM. Osnovna plata ljekara specijaliste u većini zdravstvenih ustanova iznosi 1386KM.

Ove vrijednosti su jedino veće u javnim zdravstvenim ustanovama u Kantonu Sarajevo i to cirka za 12,5%.

Ovakav katastrofalan položaj zaposlenih u zdravstvu FBiH doveo je do situacije da sve veći broj zdravstvenih radnika odlaze iz zemlje u cilju poboljšanja svog standarda te postoji tendencija da se u narednom periodu ovaj trend još više pojača.

Nepoštovanje ove odredbe dovelo je do vala nezadovoljstva radnika zaposlenog u zdravstvu širom FBiH što se manifestovalo organizovanjem nekoliko štrajkova upozorenja. Otvorili smo socijalni dijalog te smo sa pregovaračkim timom imenovanim od Vlade FBiH u proteklom periodu otpočeli pregovore oko izmjena i dopuna Granskog kolektivnog ugovora. U toku tih pregovora došlo je do nepomirljivih stavova između pregovaračkih timova, te su ovi pregovori prekinuti u septembru 2014 godine tj. pred same izbore. Predložili smo Vladi FBiH proces mirjenja, ali do danas taj proces nismo završili.

Prema tome sa jedne strane imamo Granski kolektivni ugovor koji smo s teškom mukom potpisali i koji se u potpunosti ne poštuje u FBiH, a sa druge strane nastojanje vlastodržaca da donesu novi Zakon o radu.

Nezavisni sindikat zdravstva je društveno odgovorna organizacija koja nije nikad bježala od dijaloga sa svojim partnerom, posebno kada je riječ o stvarima koji se direktno tiču zaposlenika, međutim Nezavisni sindikat zdravstva nikada neće pristati da vlasnici kapitala krijući se iza trenutne ekonomske krize, dodatno derogiraju i umanje stečena prava radnika te da ih pretvore u najamne radnike. Zaposlenici nisu i ne mogu biti smatrani krivcima za visoku stopu nezaposlenosti, nedovoljna ulaganja u privredu, poražavajuće ekonomsko stanje u državi. Nezavisni sindikat zdravstva FBiH će se oštro suprostaviti onim rješenjima novog Zakona o radu koji će smanjiti stečena prava radnika i njihovo pravo na dostojanstven život koji ističe iz rada i pravo na rad. Ovom prilikom dajemo punu podršku svim mjerama i aktivnostima SSS BiH u njihovim nastojanjima da u okviru svojih nadležnosti spriječe umanje prava radnika.

Zakon o radu nije samo Zakon on je mnogo više od toga, Zakon o radu je radnički ustav i predstavlja život za radnika. Glavna prepreka za razvoj i zapošljavanje je naša neodgovorna, nesposobna i korumpirana Vlast koja u kontinuitetu proizvodi nestabilan politički ambijent. Njihov cilj jeste da se izmjenama Zakona o radu i eventualnim ukidanjem Kolektivnih ugovora ukinu pravne norme koje štite radnike. Prosto rečeno oni hoće da razoružaju radničku klasu i da je ostave potpuno obespravljenu.

Pozivamo sve zaposlene u FBiH da zbiju svoje redove, zajednički artikulišu naše zahtjeve i u tom jedinstvu zajednički ostvare ciljeve.

Ujedno koristim ovu priliku da Vam čestitam 1. maj-Međunarodni praznik rada sa željom da u narednom periodu ostvarimo naše ciljeve vezane za poboljšanje standarda prava radnika.

Neka nas ovaj praznik, izvor borbe za bolji položaj radnika i radničku solidarnost, ne samo radi prošlosti nego i budućnosti još jednom podsjeti i potakne da istrajemo u našim namjerama da , uprkos nepovoljnim ekonomskim uslovima, kako u širem okruženju tako i u našoj zajednici gradimo prosperitetno društvo, društvo koje će omogućiti svim ljudima da ostvare jedno od ljudskih prava-pravo na rad i na osnovu rada. Ukoliko svi budemo imali na umu ovu ideju i uložimo maksimum napora, vjerujem da ćemo uspjeti.

SRETAN 1. MAJ- MEĐUNARODNI PRAZNIK RADA

**Predsjednik Sidnikata:
Prim.dr Abud Sarić**

